



30. Aargang N^o. 4.

REDIGERET AF C. M. CHRISTENSEN

20. Februar 1930.

NORMERINGSLOV-FORSLAGET

Finansminister Bramsnæs har den 5. ds. i Folketinget forelagt Forslag til Normeringslov for Finansaaret 1930—31.

I de indledende Bemærkninger staar anført: Forslaget til Normeringslov for Finansaaret 1930—31 er udarbejdet ud fra tilsvarende Synspunkter som Normeringslovene for de foregaaende Aar og saaledes, at det med Hensyn til Forandringer i Antallet af Stillinger eller om disses Omnormering kun omfatter saadanne Forslag, hvis Gennemførelse maa anses for nødvendiggjort af administrative Hensyn.

Det tilføjes, at alle Forslagene som sædvanlig har været forelagt Lønningsraadet og i den nuværende Form er tiltraadt af dette.

For vore Medlemmer indeholder Normeringslovforslaget følgende:

»Antallet af Lokomotivførere forøges med 57 til 1048« og »Antallet af Motorførere forøges med 20 til 115«.

I Bemærkningerne siges der følgende til Forslaget om Lokomotivførerforøgelsen:

»Den nuværende Bevilling af Lokomotivførere, 991, søges forhøjet med 57 til 1048. Af det sidstnævnte Antal er med den nugældende Vinterkøreplan 957 nødvendige til Besættelsen af alle faste Rangerture og Liniature, hvori den væsentligste Del af Raadighedstjenesten for Nedbrud er indlagt. Den resterende Del af det søgte Antal er beregnet til Reserve samt til Afløsning for Lokomotivførere under Sygdom og Tjenestefrihed, idet den Reserve- og Afløsningstjeneste, som maatte være nødvendig ud over, hvad der kan præsteres af de ommeldte

91 Lokomotivførere, beregnes udført af Lokomotivfyrbødere paa tilsvarende Maade som ansatte under andre Tjenestekategorier udfører Afløsningstjeneste i højere Stillinger under Sygdom og i Tjenestefrihed i disse. Den søgte Forøgelse af 57 Lokomotivførere skyldes dels en Stigning i Kørselen, der for hele Aaret i Forhold til Aaret før andrager op imod 5 Procent, dels Genindførelsen af de før Revisionen i 1927 gældende Arbejdstidsregler.«

Til Forslaget om Motorførere anføres følgende:

»Til Betjening af nyt Motormateriel søges der Bevilling til ialt 20 Motorførere. Det bemærkes, at der ved Fastlæggelsen af det foran under Punkt 27 anførte Antal af Lokomotivførere er taget Hensyn til den forestaaende Motorisering af Damptog paa Falster og og paa den jyske Nordøstbane.«

Vi vil gøre nogle Bemærkninger til den første Del af Forslaget angaaende Forøgelsen af Lokomotivførernes Antal. Det vil sikkert erindres, at Organisationen i 1925 fik en Overenskomst i Stand under det daværende Ministerium Stauning angaaende Rangerlokomotivernes Betjening af Lokomotivførere. Og det var i denne Overenskomst bestemt, at denne Foranstaltning skulde gennemføres i Løbet af 3 Aar. Det gik imidlertid ganske anderledes end bestemt, fordi Ministeriet Stauning gik af og afløstes af Ministeriet Madsen Mygdal. Da dette Ministerium havde Nedsikring paa sit Program, fandt Trafikminister Stensballe den skabte Situation gunstig til at undgaa Opfyldelse af Overenskomsten ved at henvise til forskelligt, bl. a. Indførelse af Motordrift og Gennemførelse af nye

Tjenestetidsregler, og Virkningen af disse Foranstaltninger skulde bevirke, at der blev Brug for en mindre Styrke Lokomotivførere.

Saadanne Fremstillinger overfor Rigsdagen bevirkede, at vi, for at bruge et gammelt og tit anvendt Ord, »blev snydt og narret« for vor Part af Overenskomsten, medens vor Part i Ydelsen forlængst er betalt til Staten eller Statsbanerne.

Det kan derfor ikke forbavse nogen, at vi, nu da den samme Trafikminister igen sidder for Styret, havde ventet at se opfyldt den Del af Overenskomsten, som Staten skulde betale.

Det er jo en kendt Sag, at Stensballes Forhaabninger om, at Lokomotivførernes Antal slog til til det Arbejde, der skulde udføres af Lokomotivførere, slet ikke gik i Opfyldelse, hvilket forøvrigt i Forvejen var givet, men at tværtimod Anvendelsen af Lokomotivfyrbødere som Lokomotivførere var i Stigen.

Og Tallet paa Lokomotivfyrbødere, der til Stadighed gør Førertjeneste, er højt, og vi gaar ud fra, at under den Ministers Regime, der var med i Overenskomsten, da den blev sluttet, vil Sagen ogsaa blive bragt til Afslutning i Overensstemmelse med Aftalen.

PRISNIVEAUET

De af Det statistiske Departement siden Juli 1915 foretagne Beregninger over Prisstigningens Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget er nu ført op til Januar 1930 og er foretaget paa tilsvarende Maade som ved de nærmest foregaaende Beregninger.

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper:

	Juli 1914 Kr.	Jan. 1929 Kr.	April 1929 Kr.	Juli 1929 Kr.	Oktbr. 1929 Kr.	Jan. 1930 Kr.
Fødevarer	835	1230	1249	1243	1224	1210
Klæder, Fodtøj,						
Vask	225	445	441	440	439	421
Bolig	248	478	485	485	485	485
Brændsel og Be-						
lysning	81	150	154	150	150	150
Skatter, Kontin-						
genter o. lign.	203	459	456	444	440	440
Andre Udgifter	408	694	694	694	694	694
Ialt ..	2000	3456	3479	3456	3432	3400

Udgiften beregnet i Procent af Udgiften i Juli 1914 (Udgiften i Juli 1914 = 100):

	Juli 1914 Kr.	Jan. 1929 Kr.	April 1929 Kr.	Juli 1929 Kr.	Oktbr. 1929 Kr.	Jan. 1930 Kr.
Fødevarer	100	147	150	149	146	145
Klæder, Fodtøj,						
Vask	100	198	196	196	195	187
Bolig	100	193	196	196	196	196
Brændsel og Be-						
lysning	100	185	190	185	185	185
Skatter, Kontin-						
genter o. lign.	100	226	225	219	217	217
Andre Udgifter	100	170	170	170	170	170
Ialt ..	100	173	174	173	172	170

Resultaterne af den nu foretagne Beregning fremgaar af foranstaaende Oversigt, der viser, at den samlede Udgiftsstigning siden Juli 1914 for hele Budgettet udgør 70 pCt., og Indekstallet for Prisniveauet (Pristallet) er saaledes pr. Januar 1930 170. Til Sammenligning er anført Resultaterne fra nogle tidligere Beregninger.

DETAILPRISERNE I JANUAR 1930.

Ved Indberetninger fra Kommunalbestyrrelserne i København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner, fra samtlige Købstadkommuner og fra noget over 100 Landkommuner er der for Januar Maaned 1930 — paa samme Maade som for de foregaaende Kvartaler — fremskaffet Oplysninger til Beregning af Gennemsnits-Detailpriser for Landets forskellige Dele. Oplysningerne er indsamlet i den første Uge af Maanednen.

For saa godt som alle Fødevarer har der i Tiden fra Oktober til Januar fundet en lille Prisnedgang Sted. Undtagelser herfra danner kun visse Arter af tørrede Frugter (Svedsker og Rosiner), der er steget lidt i Pris, Æg og ferske Fisk, der som Følge af Aarstiden ligeledes er steget i Pris samt Okse- og Kalvekød, for hvilke Varer Prisen har været uforandret. For Smør var Prisnedgangen forholdsvis stor, og større end den Nedgang, der normalt finder Sted for denne Vare fra Oktober til Januar. Herudover var der kun Prisnedgang af større Betydning for Kaffe.

Hvad andre Varer end Fødevarer angaar, var der ingen Prisændringer af Betydning.

HØJE ELLER LAVE LØNNINGER

Fornylig holdt cand. polit. Knud Korst et Radioforedrag om dette Emne. Vi refererer Foredraget her:

Er det klogt eller nødvendigt for en Nation som vor at ville konkurrere med Udlandet ved Hjælp af lave Lønninger?

For ikke saa længe siden var det her i Landet en staaende Talemaade, at skulde Danmark redde sig ud af den haarde Krise, hvori vi befandt os, skulde vi kunne frigøre os fra den store Arbejdsløshed, da maatte fremfor alt Lønningerne sættes ned. De danske Arbejdslønninger blev, sagdes der, af de stædige Fagforeninger holdt paa et Niveau, hvor vi aldeles ikke kunde konkurrere med Udlandet. Resultatet maatte derfor blive, at udenlandske Varer oversvømmede Landet, og at vor Eksport vilde blive slaaet ud.

De fleste husker ogsaa, at vi ofte fik en Lønstatistik stukket ud, hvorefter ingen Arbejdere i Europa havde en saa høj Timefortjeneste som de danske, hverken Svenskere, Nordmænd eller Englændere, heller ikke Tyskere og naturligvis slet ikke Franskmand eller Belgier for ikke at tale om Tsecher og Polakker, om hvilke der fortaltes, at deres Løn var saa lav, at de boede i Jordhuler, og i det hele taget førte en umenneskelig Tilværelse. Det er den gamle Historie om de nøjsomme Folk der konkurrerer de mindre nøjsomme ud. De kender alle Historien om Kineserne, der kan leve af en Haandfuld Ris og derfor kan konkurrere alle andre ud fra Arbejdsmarkedet. Hidtil har dette dog ikke slaaet til i den Udstrækning, som man skulde vente, hvis Teorien om, at den, der har den laveste Timeløn, vinder Spillet, er rigtig.

Kejser Wilhelm skal engang have sagt: Deutschland hat sich gross gehungert (Tyskland har sultet sig stort); han er vel ikke nogen Ekspert paa Nationaløkonomiens Omraade, men han giver her Udtryk for en almindelig Tankegang: Vil i frem, da maa I spænde Livremmen ind.

Den samme Tankegang er i tillempet Form ogsaa blevet præket her i Landet. Det blev faktisk stillet i Udsigt, at hvis Lønningerne ikke blev sat ned, saa maatte flere danske Arbejdere berede sig paa Undergang i Konkurrencen mod Udlandet.

Saaledes som Forholdene laa blev det Fag-

foreningerne, der kom til at holde Afgørelsen af disse Sprøgsmaal i deres Haand. Hvilket selvfølgelig var et umaadeligt Ansvar. Fagforeningsførerene sagde som bekendt nej til Henstillingen om Lønnedsættelse. De holdt Stand i de store Kampe, der stod om dem. Vel lod det sig gøre at fire paa Akkorderne her og der, men Princippet for Organisationerne blev: Ingen Lønnedgang ud over Pristallets Fald, og det holdt de stadig fast ved. De vilde ikke ind paa at konkurrere med Tyskland, Belgien eller Tsekoslovakiet ved Hjælp af forringede Time-lønninger, ikke optage Princippet de lave Lønningers Økonomi.

Her maa det siges, at de, der angreb denne Fagforeningstaktik, mange Gange ikke tog det saa njeø med Argumenterne. F. Eks. var den Lønstatistik, de mødte op med, og som skulde vise, hvor himmelraabende højt det danske Lønniveau var, ofte misvisende. — Fremragende Industrielle skrev hele videnskabelige Dagbladsartikler om dette Tema — med store Tabeller og Kurver, og skrækindjagende Konklusioner fik de selvfølgelig ud af det. Blot bygget paa uholdbart Grundlag.

Sagen er nemlig: naar man sammenligner en Arbejders Timeløn eller Ugeløn her og i andre Lande, saa faar man kun noget at vide om hans Levelfod; men ikke om den Industris Konkurrenceevne, som han arbejder i.

Allerede Krapotkin drog i sin berømte Bog »Haandens og Aandens Arbejde« Sammenligninger mellem den britiske og den russiske Arbejders Timeløn — den britiske var tre Gange saa høj som den russiske — alligevel kunde den britiske Industri konkurrere den russiske sønder og sammen; hvis ikke Ruslands Industri havde faaet store Begunstigelser af Regeringen, og dertil var værnet med høje Toldmure.

Simpelt hen fordi den britiske Arbejder var langt dygtigere og arbejdede med et langt bedre teknisk Apparat end den russiske.

Men ganske det samme gør sig selvfølgelig gældende den Dag i Dag. I de europæiske Lande arbejdes der med vidt forskellig Teknik, og Arbejdernes Dygtighed er vidt forskellig. Har man ikke samtidig faaet noget at vide om, hvad en Arbejder præsterer i Timen, er det derfor ikke noget værd at faa Oplysninger om, hvor stor hans Timeløn er.

Dette turde være nationaløkonomisk A. B. C. Alligevel har denne Metode været anvendt,

jeg ved ikke hvor mange Gange. — Men det maa siges, at Angreb paa Fagforeningernes Løntaktik paa dette Grundlag ikke burde have fundet Sted. — Thi det var jo et meget vigtigt Punkt i Nationens økonomiske Liv og i ikke ringe Grad afgørende for vor hele Fremtid, hvilke Bestemmelser der blev truffet med Hensyn til Løntaktiken. Det var derfor overordentlig vigtigt at faa nøje Rede paa, hvordan Stillingen laa; men derfor ogsaa saa meget uheldigere at faa misvisende Argumenter ført frem med saa stor Kraft, som det skete.

Man kan sige: det er unødigt at rippe op i alt dette — det er jo nu i Orden, der er Ro paa Arbejdsmarkedet. Selv om en Del Folk endnu kræver Lønningerne nedsat — nogle endogsaa Arbejdsmarkedet frigivet, saa har dette kun ringe reel Betydning for Størstedelen af Arbejdsmarkedet. Men dog stadig stor Betydning for den uorganiserede Del af dette Marked, særlig paa Landet, i Landbruget.

Det er i mange Henseender vigtigt at lære af dette Kapitel i vor økonomiske Historie, det er et Punkt, man vil vende tilbage til, som vi jo bestandig vender tilbage til et dramatisk Punkt i vor politiske Historie, nemlig Mineudlægningen i August 1914, eller til det Punkt, da det blev besluttet at vor Valuta skulde i Pari.

Nu bagefter kan de fleste indrømme, at det var klogt af Fagforeningerne i Deflationsaarene at holde fast ved den Løntaktik at afvise de lave Lønningers Økonomi. Nu har de senere Begivenheder vist, at dette holdt uden for mange Skader. Men dengang var det sandelig ikke saa ligetil at sige, hvad der var det eneste rigtige. Det var et meget stort Ansvar for hele Landets Fremtid, Fagforeningslederne dengang paatog sig.

Fra den nationaløkonomiske Videnskabs Side fik disse Ledere som bekendt ikke megen Oplysning om, hvad der var nationaløkonomisk forsvarligt i Henseende til Lønpolitiken. Kun meget faa af vore Nationaløkonomer turde sige god for Fagforeningens Fastholden ved det bestaaende Lønniveau.

Det var selvfølgelig ogsaa en mægtig Risiko at komme ud for. Ingen kunde jo vide, om det vilde gaa galt. Ofte saa det hele ret uholdbart ud. Man fastholdt Lønnen — men Arbejdsløsheden steg og steg, og det blev sagt: se det er Resultatet af Lønpolitiken. Adskillige blev kolde ved Tanken om, at det maaske dog — trods

alle Undersøgelser og logiske Ræsonnementer — kunde gaa galt. Vilde det holde i Længden? Det var f. Eks. et ukendt Moment, som ikke var let at beregne, nemlig dette: Er vore Industriedere og de andre ledende i Erhvervslivet egnede til at være med i de høje Lønningers Økonomi?

Nu, da vi er over det døde Punkt, da Arbejdsløsheden er sunket væsentligt trods den fastholdte Lønpolitik — nu kan man roligt sige, at de i det store og hele har været denne vanskelige Opgave voksne. Ogsaa paa dette meget afgørende Punkt har de, der gik ind for Lønstabiliseringen, skønnet rigtig. Men dengang laa det rigtignok temmelig i det dunkle.

Man syntes, at Afstanden var ret stor fra vore egne Erhvervsledere, der i saa mange Tilfælde er opvokset under haandværksagtige Vilkaar, i hvert Fald i mindre Virksomheder — til Ford og de andre Ledere af de amerikanske Kæmpevirksomheder, fra hvem *Tanken om de høje Lønningers Økonomi jo netop udgik*.

Sagen er jo, at netop dengang, da der her i Landet dreves saa megen Propaganda for de lave Lønninger som Kampvaaben i Konkurrencen — saa begyndte den Tanke at vinde Raaderum her i Europa, at man i Virkeligheden burde vinde frem paa en hel anden Maade, nemlig ved en gennemført *Rationalisering* af Virksomhederne, hvorved man ikke alene kunde skaffe en højere Indkomst til Arbejderne, men ogsaa billigere Priser paa Varerne, saaledes at disse kunde komme ud i langt videre Forbruger kredse end før.

Det store Eksempel her var Automobilindustrien: Høj Løn — men Masseproduktion af billige Biler. En yderst økonomisk Anvendelse af Arbejdskraften, en Forcering af Arbejdstempoet (her er naturligvis visse menneskelige Grænser, som det ikke er godt at overskride), en Økonomisering med Materiale. Anvendelse af den fineste, sindrigt udtænkte Teknik.

Altsaa en helt anden Maade at konkurrere paa. Dette amerikanske Konkurrenceprincip — altsaa paa Grund af rationaliseret Arbejde, høj Løn, billige Priser — har mødt megen Skepsis. Man har sagt: Ja, Amerikanerne her let ved sligt — de har enorme naturlige Rigdomme, som de øser af, saa at det ikke er nogen Kunst at lade brede Lag af Befolkningen faa nogen Andel deri. Der kan maaske være noget heri — men det er ikke Kernepunktet; thi ogsaa

England har f. Eks. store naturlige Rigdomme: Kul, Jern osv. og mange vigtige Raastoffer købes frit paa Verdensmarkedet af alle Nationer under lige Vilkaar.

Forøvrigt: For at faa nærmere Opklaring herpaa drog i 1925 to Englændere Austin og Lloyd til U. S. A. Efter et nøje Studium af Forholdene kom de til den Slutning, at Forklaringen paa Velhavenheden i store Dele af den amerikanske Arbejderbefolkning laa i Arbejdsmetoderne — det raskere, mere rationaliserede Arbejde.

Om deres Erfaringer udgav de en Bog, der er gaaet Verden over under Titlen — Hemmeligheden ved de høje Lønningers Økonomi.

Hemmeligheden ved de høje Lønninger er altsaa en Forhøjelse af Produktiviteten — en Forøgelse af, hvad der i en Virksomhed præsteres pr. Mand i Timen.

Derved kan altsaa Timelønnen blive højere samtidig med, at Lønnen pr. produceret Vareenhed bliver mindre.

Der er i Virkeligheden i det lange Løb heller ingen anden Vej for en Nation til Forøgelse af Indkomsterne og til at give gode Arbejds-lønninger — end netop Forøgelse af Produktiviteten; der er i enkelte Tilfælde naturligvis Mulighed for at gøre Indhug paa det Udbytte, andre faar af Produktionen — hvis en Nation eller en Industri har et Monopol eller hvis Fagforeningerne er stærke nok overfor Virksomheder med stort Udbytte, kan sligt lade sig gøre — men som Helhed betyder dette forholdsvis lidt i Sammenligning med det, der opnaas ved en Forøgelse af Produktiviteten.

Man kan naturligvis tænke sig stærkt forøget Produktivitet uden samtidig Forøgelse af Arbejdslønnen (som i Industriens Barndom) med deraf følgende Ophobning af vældige Kapitaler. Men det er en irrational Ordning — i Modstrid med det rationelle Produktionsprincip, der forudsætter en interesseret Medarbejderstab.

En anden Ting er: en Del af den højere Arbejdsløn kan for Arbejderen gaa tabt, naar han skal bruge Pengene — f. Eks. ved uforholdsmæssige Detailhandleravancer. Men dette gælder vel kun en Tid — en skøn Dag bliver Detailhandelen vel ogsaa ordnet efter rationelle Principper — hvoraf et af de vigtigste er: lille Avance, stor Omsætning.

Paa et andet Punkt kan den høje Arbejds-

løn blive ret illusorisk, nemlig hvis Huslejen stiger forårsaget af den stærkere effektive Efterspørgsel fra Arbejderklassens Side. Her opstaar det meget vigtige Spørgsmaal om den stigende Grundrente.

Men Hovedpunktet er altsaa — om man skal forsøge at konkurrere ved Hjælp af lav Arbejdsløn — eller man skal slaa ind paa de høje Lønningers Økonomi. Begge Principper er teoretisk anvendelige.

Derfor er Spørgsmaalet, om det ene eller det andet af disse Principper skal følges, ikke saa meget af nationaløkonomisk teoretisk Art — det er et Spørgsmaal om, hvilket Program, der skal følges.

Og det, der afgør, om det ene eller det andet Program bliver fulgt, er Arbejderbefolkningen. Det, der tvinger Udviklingen i Retning af de høje Lønningers Økonomi, er simpelt hen, at billig egnet Arbejdskraft ikke er til at faa. Enten fordi der faktisk er Knaphed — eller fordi Fagforeningerne regulerer Udbudet af Arbejdskraft og sætter en Minimal-Pris paa den.

I begge Tilfælde fører det til, at Virksomhederne tvinges til at anvende den yderste Økonomi ved Anvendelsen af Arbejdskraft. Men dermed er man inde paa Rationaliseringen.

Efter dette maa det siges at staa fast, at det, der i de senere Aar har set ud som en ensidig Fagforeningsstædighed, i Virkeligheden har været den Kraft, der har ført danske Virksomheder for Alvor ind paa Rationaliseringen, og dermed ført vort Erhvervsliv bort fra de lave Lønningers Økonomi, over paa den høje Løns Økonomi.

FRA MEDLEMSKREDSSEN

Tillidsmændene.

I Dansk Lokomotiv Tidende af 20. Januar i Aar stod en Artikel, som havde Bud til D. L. F.s Tillidsmænd Landet over, og som havde min varmeste Interesse. Det, en Organisation behøver, er jo nemlig dygtige og praktiske Folk til at lede og varetage Organisationens Interesse. Hovedledelsen kan jo ikke altid følge de mindre Operationer ude i Marken, men maa stole paa Tillidsmændene for de forskellige Afdelinger, og disses Opgave er det at søge at lede Afdelingen i den rette Aand og derved lette Hovedledelsen for en Del Arbejde, og samtidig giver man disse Mennesker Kraft og Lyst til de mange Opgaver, som Ledelsen i de kommende Tider bliver stillet over for. For at kunne lede noget, skal man helst have den fornødne Forstaaelse af det, man skal lede, og derfor maa man søge at sætte sig ind i mangt

og meget, og der er jo nok at tumle med for en Tillidsmand for en af D. L. F.s Afdelinger, bl. a. Tjenestetidsreglerne, hvilket ogsaa fremgaar af Artiklen af 20. Januar. Et Studium af dem er jo ikke altid nok, man bliver jo ogsaa udsat for Fortolkninger af alle disse Bestemmelser, f. Eks.: det lille Ord »som Regel«, det er Genstand for stor Bevægelighed rundt omkring i Landet. Derfor vil jeg gerne have Lov til at fremkomme med et Ønske til Hovedledelsen: Vilde det ikke være praktisk at lade en af *Eksperterne* paa Tjenestetidsreglernes Omraade rejse ud og samle Afdelingernes Tillidsmænd gruppevis Landet over og saa tolke de mange Regler og Forordninger, som findes inden for Tjenestetidsreglerne m. m. Jeg tror, det vilde være af stor Betydning, at Tillidsmændene fik at høre Hovedledelsens Forstaaelse af Ordrene, for derved med større Kraft at kunne træde i Brechen, naar Ordrene blev misbrugt. I øvrigt tænker jeg tit over, hvor lang Tid der endnu skal gaa, før vore ledende Mænd inden for D. S. B. vil række Haanden ud og søge at skabe de bedst mulige Forhold for de dem undergivne Medmennesker. Vi er jo *Mennesker* og ikke *Maskiner*, og vil behandles som *Mennesker*, naar det sker af fri Villie og ikke ad tvungen Vej, da vil det lysne for begge Parter og bringe Arbejdslyst og Glæde i mange Lokomotivmands Sind.

E. D.

Det er Hensigten at tilstille Afdelingerne Instruktionsstof i den omhandlede Henseende og forhaabentlig vil dette Materiale blive af Betydning for Tillidsmændene. Antagelig sker dette i en ret nær Fremtid.

Red.

ENERGIANVENDELSE I JERNBANEDRIFT.

Forsøg paa at forbedre Damplokomotivets Virkningsgrad.

Efter *Die Lokomotivtechnik* ved F. Spær.

Ved Udviklingen af Stempeldampmaskinen spillede Omdrejningstallet ikke nogen væsentlig Rolle, medens det modsatte var Tilfældet med Dampturbinen. Laval-Turbinens høje Omdrejningstal, 30 000 Omdr./Min. er en stor Hindring for dens Anvendelse.

For at faa et brugbart Omdrejningstal gik Amerikaneren *Curtis* den nærliggende Vej at udnytte Damphastigheden trinvis i Turbinen. Han indskød flere Løbehjul med Skovlkrans bag hinanden og nedsatte deri Dampens Strømhastighed Trin for Trin ved efterhaanden at lade Dampen udføre et Arbejde. Fig. 1 er en Enstrykturbine med to Hastighedstrin. I denne er 1 en Række fastsiddende Ledetude, der tilsammen danner en saakaldt Tilleder; 2 og 4 er Løbehjul (Skovlkranse), og 3 er en fastsiddende Tilleder, der er placeret mellem Løbe-

hjulene. Tillederen 3 har den Opgave at omstyre Dampstrømmen, der forlader det første Løbehjul, til at faa samme Bevægelsesretning som Dampen fra Tillederen 1, og derved kunde udføre et Arbejde i det næste Løbehjul 4. Af Diagrammet i Fig. 1 fremgaar det, at Dampens Tryk i første Tilleder falder fra 12 at til 3 at,

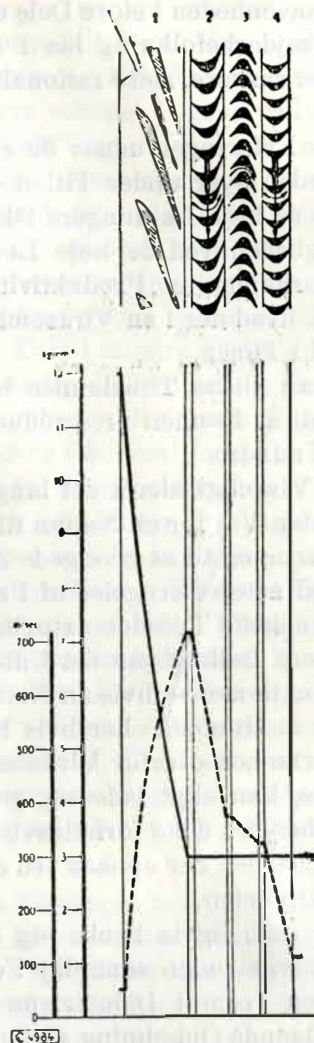


Fig. 1. Enstrykturbine med to Hastighedstrin.

og at Dampens Tryk derefter er saa godt som konstant i Resten af Turbinen. Men Dampens Strømhastighed bliver mindre i hvert Løbehjul ved at Dampen afgiver en Del af sin Bevægelsesenergi, og derved udfører det Arbejde at holde Løbehjulet i omdrejende Bevægelse. Ved denne Anordning faas en bedre Dampudnyttelse og et betydeligt lavere Omdrejningstal end med Laval-Turbinen.

Foruden den omtalte Enstrykturbine findes bl. a. Høj- og Lavtryksturbiner, hvori Dampens Energi med stor Økonomi udnyttes i mange

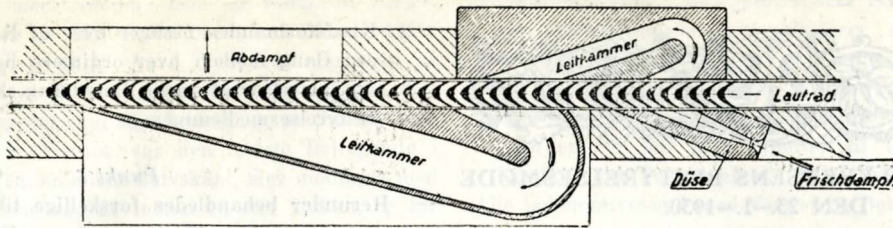


Fig. 2. Turbine med to Ledekamre og én Skovlkrans.

Trin. I store moderne Turbineenheder med Kondensationsanlæg, hvor Damptrykket udnyttes til omtrent det absolutte Nulpunkt, findes en Højtryks- og en Lavtryksdel med et større Antal Løbehjul. I Højtryksdelen ekspanderer Dampen allerede i de første Trin til et forholdsvis lavt Tryk, hvorved høj Damptemperatur og den dermed forbundne Fare for Varmespændinger og Revner undgaas.

Den trinvis Udnyttelse af Damphastigheden lader sig ogsaa gøre med kun ét Løbehjul med én Skovlkrans, naar Dampen efter at have gennemstrømmet Skovlkransen første Gang omstyres i en fastsiddende Tilleder med Ledekamre. I Fig. 2 ses en Turbine af denne Type med to Ledekamre; Dampstrømmen virker saaledes paa samme Skovlkrans i tre Trin. De smaa Turbiner, som anvendes til Lysdynamoer paa Lokomotiver, er ofte af denne Type med ét Ledekammer, og Dampen udnyttes derved i to Trin.

Som omtalt omsættes i en Laval-Turbine Dampens Bevægelsesenergi til mekanisk Arbejde i ét Løbehjul og i ét Trin; ligeledes er det omtalt, at den fordelagtigste Varmedudnyttelse opnaas, naar Skovlhastigheden er omtrent halv saa stor som Dampens Strømhastighed — og det dermed følgende upraktiske Omdrejnings-tal af Turbinen. Den store Damphastighed fremkommer i Laval-Turbinen ved det store Trykfald, som ved Ledetudens Form finder Sted i Tillederen. Spilledampen har et Tryk af omtrent 1 at, men for at udnytte Varmen, som Spilledampen indeholder, i Varmeanlæg o. l. har man konstrueret Turbiner, der arbejder med et vist Modtryk, de saakaldte Modtryksturbiner, hvis Spilledamp forlader Turbinen med et Tryk af 3 at eller mere.

I Fig. 3 ses de tre første Trin af en Tryktrin-turbine, der samtidig er en Enstrykturbine, idet der ved sidstnævnte forstaas en Turbine, hvori Dampens Tryk er ens paa begge Sider af hvert enkelt Løbehjul. Til hvert Løbehjul hører en

fastsiddende Tilleder. Diagrammet viser, at Dampens Tryk i den første Tilleder falder fra 12 at til 6 at, i den næste fra 6 at til 3 at og i

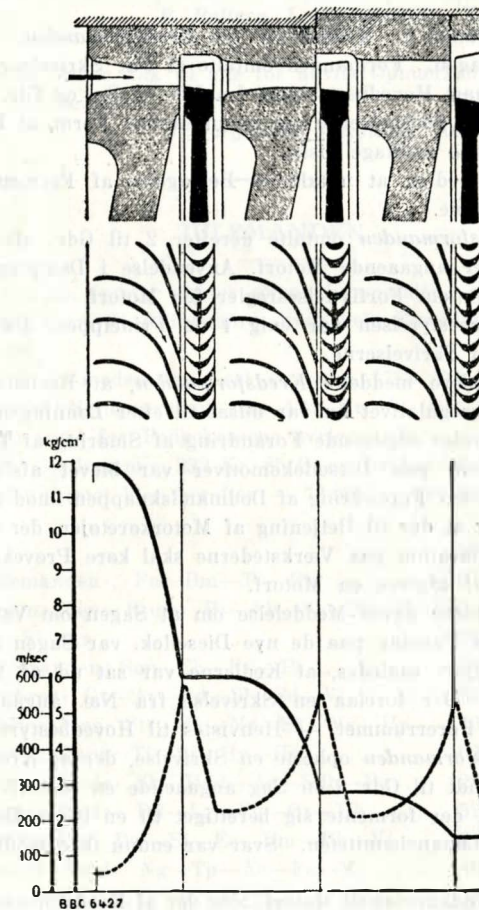


Fig. 3. Enstrykturbine med flere Tryktrin.

den sidste fra 3 at til 1½ at, medens Trykket holder sig uforandret i Løbehjulene. Dampens Arbejdsydelse sker saaledes paa Bekostning af Dampens Bevægelsesenergi, som atter tiltager ved Trykfaldet i den næste Tilleder.

Denne Turbine har, naar den er beregnet til

3000 Omdr./Min. 6 à 9 Tryktrin

1500 Omdr./Min. 12 Tryktrin

1000 Omdr./Min. 16 Tryktrin.

Den er af Krupp i Essen og Zoelly i Zürich anvendt paa Forsøgslokomotiver.



MOTORFØRER-KREDSSENS BESTYRELSESMØDE DEN 23.-1.-1930.

Kredsformanden meddelte, at Kredsens Medlemstal nu var 90, der var kun 1 Motorfører, som ikke var Medlem af Kredsen, og man gik derefter til Behandling af Dagsordenen:

Punkt 1.

Forhandlingsprotokollen fra forrige Møde oplæstes og godkendtes.

Punkt 2. Meddelelser fra Kredsformanden.

Lønsagen. Formanden omtalte et Par Skrivelser, der var tilgaaet Hovedbestyrelsen fra Næ. og Ro. og Tdr. Afd. omtalte, at Skrivelserne var af en saadan Form, at H. B. ikke kunde modtage disse.

Man vedtog at udtale en Beklagelse af Formen for Skrivelserne.

Kredsformanden omtalte derefter 2 til Gdr. afsendte Skrivelser angaaende Motorf. Anvendelse i Dampfogstjernen og om Forflyttelsesregler for Motorf.

Kredsbestyrelsen var enig i de Principper, der var nedlagt i Skrivelserne.

Endvidere meddelte Kredsformanden, at Revision af Uniformsregulativet nu var udsat til efter Lønningsloven. En Skrivelse angaaende Forandring af Smøring af Tandhjulskassen paa Diesellokomotiver var blevet afslaaet. Derimod var Forandring af Dødmandsknappen imødekommet. Og at der til Betjening af Motorkøretøjer, der efter endt Reparation paa Værkstederne skal køre Prøvekørsel altid skal afgives en Motorf.

Endvidere gaves Meddelelse om at Sagen om Varmekedlernes Pasning paa de nye Diesellok. var Sagen foreløbig afgjort saaledes, at Kedlerne var sat ud af Virksomhed. Der forelaa en Skrivelse fra Næ. angaaende Kulde i Førerrummet. — Henvistes til Hovedbestyrelsen.

Kredsformanden oplæste en Skrivelse, der af Kredsen var afsendt til Gdr. i en Sag angaaende en Motorf. paa Østerbro, der formente sig berettiget til en bedre Beregning af Lønancienniteten. Svar var endnu ikke modtaget herpaa.

Om Uddannelse til Motorf. blev der af Kredsformanden givet Oplysning om, at der var sket en Ændring i Time-tallet ved de 2 Kursus, saaledes at Kursus 1 var blevet noget kortere og 2 noget længere, hvilket man maatte hilse med Tilfredshed.

Terminen for de udleverede Uldveste til Motorf., der var udgaaet fra Togpersonalet, var blevet nedsat fra 3 til 2½ Aar.

Punkt 3.

Kredskassereren, H. P. Christensen, forelagde Regnskabet fra 1929. Regnskabet godkendtes.

Punkt 4.

Kredsformanden forelagde et Forslag til Forretningsorden:

1. Der afholdes Kredsbestyrelsesmøde umiddelbart før de ordinære H. B. Møder.

2. Kredsformanden besøger hver af Kredsens Afdelinger een Gang mellem hver ordinære Kongressperiode.
3. At Skrivelser af særlig Betydning skal tilstilles Kredsbestyrelsesmedlemmer.

Punkt 5.

Herunder behandledes forskellige til Kredsen indgaaede Skrivelser fra Afdelingerne om Forhold vedrørende Opholdsværelser — Udlevering af Værktøjskasse. Sag om en Skindtrøje fra Motorf. Henriksen, Tdr. Sagerne henvistes til Forretningsudvalget.

Fra Østerbro forelaa en Sag om Sporvognspenge til Personalet. Da Sagen har principiel Betydning, henvistes den til H. B.

Der forelaa en Skrivelse fra Næstved-Roskilde Afd., der ogsaa var tiltraadt af Aarhus-Randerss Afd. om Indkaldelse af ekstraordinær Kredsgeneralforsamling til Drøftelse af forskellige Spørgsmaal.

Kredsbestyrelsen drøftede Skrivelserns Indhold, og det vedtoges at tilskrive Afd., at Kredsen har beskæftiget sig med den tilsendte Skrivelse, men at man ikke finder Anledning til Indkaldelse af den ønskede ekstraordinære Kredsgeneralforsamling.

Axel Jensen, Sekr.

D. L. F. RANDERS AFDELINGER

afholdt deres Juletræsfest Lørdag den 4. Januar i Klubben »Harmonien«s Selskabslokaler, som dannede en smuk Ramme om Festen. Kl. 18.30 aabnedes Fløjddørene til Herligheden, og ca. 200 Deltagende, Voksne og Børn, marcherede ind til Tonerne af Musikdirektør Holmgrüns Orkester, og efter at et Par Julesalmer var afsunget, bød Lokomotivfører Hjalmar Nielsen paa Festudvalgets Vegne et hjerteligt Velkommen, som i særlig Grad var rettet til Børnene, og overlod derefter Lokalerne til deres Raadighed til Kl. 21.30. Iøvrigt forløb Festen paa bedste Maade efter følgende Program: Kl. 19.15 uddeltes en Pose fyldt med Juleknaas til hver enkelt af Børnene under 15 Aar, samt morsomme Papirhuer og Attraps. 19.30 ankom til Tonerne af »En lille Nisse rejste« et stort smukt Juleskib, bemanded med Nissefar og hans to smaa Nissebørn. Efter at have hilst paa hver af Børnene, og disse var blevet fortrolig med Nisserne, uddelte disse af Skibets Last en Appelsin til hvert Barn samt et rødt Æble til de Voksne. — Nissefar havde den rigtige Evne til at gøre sig gode Venner med alle. Kl. 20.15 foretoges Lodtrækning af Gevinster til Børnene, idet disses udleverede Godteposer var paa-trykt et Nummer, der gjaldt som Lodsedler. Til Pigerne var der fire smukke Gevinster, nemlig: et smukt Porcellæn Kaffestel samt 3 dejlige Dukker, og til Drengene var der intet mindre end det herligste mekaniske Jernbanetog, en Lysbilledmaskine samt en Kælk. Disse Gaver vakte stor Glæde hos de heldige Vindere. 20.30 havde vi igen Nissefar, og nu tog han hele Forsamlingen med paa en Tur til varme Lande, og oprullede herfra morsomme humoristiske Billeder, ledsaget af Sang, hvortil Børnene sang Omkvædet. Efter denne Rejse saa vi Knold og Tot, — Fyrtaarnet og Bivognen, hvilket ogsaa var et godt Hittepaanummer. Blandt alt det andet gode var ogsaa en Gættekonkurrence. I Salen var opstillet nogle plombe-

rede Glas, fyldt med Nødder, hele og flækkede Ærter. Et for Piger under 15 Aar, et for Drengene af samme Alder samt et for Piger over 15 Aar. Ved Konfereringen af Stemmesedlerne var det morsomt at se Deltagernes Bælgelsessevne, og det skal lige bemærkes, at Damen over 15 Aar, der vandt, vistnok var den ældste Deltagende i Festen, og Præmien, en smuk Sølvskaal, blev modtaget med Glæde. For Pigerne var Gevinsten en stor Dukke, og for Drengene en Kælk. 21,30 spilledes Slutmarchen, hvori Børnene deltog, og en for Aftenen forfattet Sang blev af-sunget, hvorefter Festen for Børnene var Slut. Det var en Fryd at høre det rene og velmente Hurra, som Børnene udbragte til D. L. F. som Tak for Festen. Kl. 22 tog Festen for de Voksne sin Begyndelse, og til Tonerne af Lokomotivmandsmarchen tog ca. 130 feststemte Deltagere Salen i Besiddelse, og det maa siges til deres Ros, at de havde medbragt Humør og sparede sig ikke for Fod-øksersits — rigtigt som det skal være, naar vi fester. Kl. 23 deltog man i det smukt arrangerede Kaffebord, hvortil alle Deltagerne havde faaet udleveret den traditionelle »Sukkerstang«, som indeholdt en til Festen affattet Sang, godt spækket med Træffere, samt en Cigaret til Damerne og til Herrerne en Cigar. Under Kaffebordet havde flere Ordet, bl. a. Folketingsmand R. Lundberg, Lokomotivmester Aarkrog, Lokof. Blach, Motorf. Ørnskov, Lokofrb. Brund m. fl., og der blev talt om Sammenholdet, Kammeratskabet, Lokomotivmandens Pligt og Ansvar, for Damerne, — baade i Alvor og humoristiske Vendinger, og derefter bød Festudvalgets Formand Velbekomme. Og saa gik Dansen.

Kl. 24 uddeltes Dessert Chokolade samt Attraps til de Deltagende, og dette vakte stor Moro. 0.30 var der Lod-trækning af Numrene paa Damernes Sang, og alle de smukke Ting, som her var Gevinster, var skænket af Vellyndere af vor Julefest, og for hvilke de bedes modtage vor hjerteligste Tak. Kl. 1.30 kørtes der i Hus. — At Festen blev saa vellykket og Deltagernes Antal saa stort, skyldes, at Tjenesten ved Depotet velvilligst var tilrettelagt saaledes, at alle som ønskede det, kunde deltage for Tjenestens Skyld, og sidst, men ikke mindst ved den vilvillige Tjeneste, som Kollegerne fra Aarhus og Langaa ydede os. Vi takker alle derfor og haaber, dette gode Forhold maa vedvare ad Aare.

Og hermed var det Slut for en Fest, som var D. L. F. Randers Afdelinger værdig, et Fest, som styrker og bevarer Sammenholdet og Kammeratskabet, saavel indad-som udadtil.

H. N.



30 Aar.

Den 3. Marts fylder pens. Lokomotivfører S. V. Bille 30 Aar. Adr.: Nylandsvej 1.

Lanternen

afholder sin aarlige Stiftelsesfest Onsdagen den 5. Marts Kl. 19.00 i Dansk Arbejderloge, Valdemarsgade 8.

Bestyrelsen.

De københavnske Lokomotivførere Afdelinger.

De københavnske Lokomotivførere Afd. 1—5 afholder Aftenunderholdning og Bal i Salen paa Haveselskabetsvej Nr. 3 Tirsdag den 4. Marts Kl. 20—2.

Der opføres Lattersuccessen »Storken paa Eventyr«, et Stykke enhver bør se. Billetter til Underholdningen à 1 Kr. faas hos Festudvalget. Talrig Tilslutning forventes. Alle Lokomotivmænd med Venner og Bekendte er velkomne.

Festudvalget.

TAK

Hjertelig Tak til alle, som viste mig Opmærksomhed ved mit Jubilæum.

P. Bøttern, Lokomotivfører, Esbjerg.

Min bedste Tak til alle for udvist Opmærksomhed ved mit Jubilæum.

J. Jørgensen, Lokofører, Aarhus H.

JULEMANDEN

Den 25. Januar ankom selve »Julemanden«, som sidste Mand, hjem til Allingaabro, hvor hele Familien atter er samlet.

Af de medsendte Kort er solgt 1783 Stk., der har givet et Nettooverskud paa 124 Kr. 81 Ø. For dette Beløb samt for Pengekassens øvrige Indhold — 108 Kr. 04 Ø. — tilsammen 232 Kr. 85 Ø. er der købt Julemærker, og Resultatet blev herefter — 72 986 — nemlig:

	1929	1928
»Julemanden«, Fa—Bm—Te—Øu	9715	7263
»Julemandens Kone« Br—Lb—Sl—Bb—Hr —Sl—Ar	9120	6289
»Julemandens Søn« Fh—Rd—Pi	7801	6655
»Farbror« Gr—Ar—Sd—Sl—Sd—Vj	3598	5930
»Fætter Jens« Str—Sk—Ny—Sk—Vg—Hr ..	7698	6868
»Fætter Hans« Ti—Sj—Hr—Ho	6204	5985
»Fætter Mads« Sk—Had—Aa—Sdb—Pa ..	12245	10762
»Fætter Niels« Rd—Lg—Vg—Ør—Hb	5253	3716
»Fætter Per« Dæ—Sj—Es—Bm—Bb—Vj ..	6445	10471
»Fætter Poul« Ng—Tp—Ac—Fa—Vj	4907	3695

Allingaabro, d. 30. Januar 1930.

Med Tak og Hilsen

Margrethe Kjeldskov.

STATSBANEPERSONALETS BIBLIOTEKER

NYE BØGER

Jyll. Fyn	Sj. Falster	
15645	14141	Glaspell, S.: Bækken.
15646	14158	Vollquartz, I.: Juleglæde.
15647		Brandt, Frithiof: Den unge Søren Kirkegaard.
15648	14181	Wiehe-Bereny, Charlotte: Fra Gammel Mønt til den store Verden.
15649		Beebe, W.: »Galapagos« Skildpaddeøerne.

- 15650 14194 Møller, Henrik: Landbydoktor i Syrien.
 15651 14198 Poulsen, Morten: Den gamle Kaserne og dens Batailloner.
 15652 14093 Engberg, G.: Jul.
 15653 14094 Julebogen: Udgivet af kirkeligt Samfund af 1898. 1929.
 15655 14072 Barfoed, Viggo: Ærbødigt —! 1929.
 15656 Heller, Frank: Dr. Zimmertiirs bizarre Møten.
 15657 14149 Riverton, Stein: Djævelen kjeder sig.
 15658 14168 Lovell, Joan: Skipperens Datter.
 15659 14163 Frenssen, Gustav: Otto Babendick.
 15660 Wiborg, Julli: Ut — — —
 15661 Zahn, Ernst: Kjærlighedens Sejer.
 15662 14190 Jørgensen, Gunnar: Flemming Student.
 15663 Fett, Harry: Vandringer gennem Revolutionens Paris.
 14664 14192 Leschly, E.: 5. Dragonregiment.
 15665 14182 Aagaard, Frode: C. Berg. En dansk Politiker.
 15654 Humør 1929.



Overført fra D. S. & M. F. til D. L. F.:

1. Februar 1930: Lokfb. K. J. Christensen, Lunderskov.

Rettelse til Adressefortegnelsen

Lokomotivførerkredsen:

Roskilde: Repræsentanten for Feriehjemmet: Adressen rettes til: St. Jørgensvej 6.

Struer: Formandens Navn og Adresse rettes til: H. Helmert, Dusebergsvej 53.

Gedser: Formandens Navn og Adresse rettes til: M. Madsen, Strandgade, Gedser.

Nyborg: Formandens Navn og Adresse rettes til: M. P. C. Andersen, Kystvej 21.

Lokomotivfyrbøderkredsen:

Långaa: Formandens Navn og Adresse rettes til: Chr. Søndergaard, Nygade. Kassererens Navn og Adresse rettes til: C. C. Møller, Borgergade. Repræsentanten for Feriehjemmet, Adressen rettes til: C. C. Møller, Borgergade.

Brande: Formandens Navn og Adresse rettes til: A. Nielsen, Torvegade 5, 1.

Aarhus: Kassererens Navn og Adresse rettes til: H. Rosendahl Jensen, Læssøesgade 37, 3. Repræsentanten for Feriehjemmet, Navn og Adresse rettes til: H. M. Kristensen, St. Poulsgade 68, 3.

Thisted: Formandens Navn og Adresse rettes til: P. C. P. Frøst, Skolegade 15. Kassererens Navn og Adresse rettes til: J. B. Pedersen, Dragsbækvej 82.



Istedgades Legetøjshus
 (A. M. Thuneby) Istedgade 66
 Specialitet: Dukker og Dukke-reparat. Stort Udvalg i Legetøj.
 Billige Priser.

Ny Ravnsborg
 V. Fælledvej 82 - Tlf. 10718
 anbefaler sine
Selskabs- og Foreningslokaler

Tandlæge
FRK. SØRENSEN
 Konsultation: 10—7.
 Istedgade 69.
 Telf. Vester 905 x.



Brug Svendborg Eksport Mil-Co
 med 12% Fedt.

Drøjere i Brug og mere velsmagende
 (Almindelig Eksport Fløde har kun 9%)

Cigarforretningen Trafik, Reventlowsgade 20 Kj.
 anbefaler sig med Cigarer, Tobakker, Vine og Papirvarer. Ærb. R. Svendsen

Støt dansk Industri! — Køb danske Varer!



Camillus Nyrops Etabl.

Nyrop og Mang A/S.
 Købmagergade 43. - København K.
 Telefoner: Central 768 og 10028.

Bandager og Sygeplejeartikler
 i stort Udvalg.
 Specialitet:
 Bandager til vanskelige Tilfælde.

Avertér her i Bladet.

TANDLÆGE
S. A. MARTENSEN
 Tage Hansens Eft.
 Konsultation: 10—3 og 6—7
 Lørdag 10—2:
 Telf. Vester 3330.
Enghave Plads 6

Støt vore Annoncører!

Øjet faar Hvile
i „Brillen“ fra Thiele
 i 112 Aar „Briller“ Købmagergade 3
 Sammenlign vore Priser og Til-pasning med andres og dem selv. — Lev. til Sygekassen.

Nærværende Nummer er afleveret paa Avispostkontoret d. 20. Februar.

REDAKTION: Vesterbrogade 98 A, 2. Sal, København V.
 Tlf. Vester 8173 eller Centr. 14 613.

Udgaar 2 Gange mdl. — Abonnementspris: 6 Kr. aarlig.
 Teenes paa alle Postkontorer i Skandinavien.

ANNONCE-EKSPEDITION:
 Ny Vestergade 7, 3. Sal, København K.
 Telefon Central 14 613. — Kontortid Kl. 10—4.
 Postkonto: 20 541.